

EL LLENGUATGE

Les despeses

generals

25/VIII/1972

El substantiu despesa és una forma que prové del verb despendre, que significa «donar diners per tal de procurar-se alguna cosa o algun servei». Més exactament, despesa és la forma del femení del participi passat del verb despendre, la qual s'ha substantivat i vol dir, per consegüent, l'acció de despendre i allò que val, l'import o quantia del que hem adquirit o consumit. Així diem, per exemple, que les despeses excedeixen els ingressos o bé que cal evitar les despeses superflues. En una comptabilitat no pot faltar mai el capítol o apartat que, si es duu en català, que no és pas cap fet insòlit, s'anomena de les despeses generals.

Al costat del verb despendre que, com ja hem vist, és el que ha originat la paraula despesa, existeix també el verb gastar, que té més aviat el sentit de deteriorar amb l'ús, de consumir o disminuir de volum. Una eina, a còpia de fer-la servir es gasta; la vista també es gasta de tant llegir, o de tant cosir, i tots sabem que hi ha molts cotxes que van molt bé, que són molt ràpids, però que no són gaire apreciats perquè gasten massa gasolina. El significat de gastar, doncs, s'acosta molt al de despendre, s'hi arriba a interferir i no és gens estrany, per tant, que es faci servir l'un en lloc de l'altre —que es digui gastar en lloc de despendre— i creiem que cal acceptar-ho com un fet propi de la dinàmica de la llengua.

Però també és un fet que l'únic substantiu derivat de gastar és gastament, que no podem pas fer servir en lloc de despesa. Tothom sap que en el llenguatge parlat ha aconseguit d'introduir-se amb molta força la paraula «gasto», clarament relacionada amb gastar, però que devem clarament a la influència del castellà, i que res no sembla aconsellar d'admetre. Per tant, encara que sembli tolerable l'ús de gastar en lloc de despendre, perquè al capdavant costaria fixar amb precisió els límits del significat de cadascun d'aquests dos verbs, creiem que aquesta tolerància no s'hauria de fer extensiva a l'ús de «gasto», que en cap cas no hauria de substituir la forma genuïna despesa, anàloga a altres que ens són ben habituals: l'encusa, la represa i l'entesa.

ALBERT JANE